

PARTEA I

Drept comercial

Capitolul I. Societăți comerciale

I. Constituirea societăților comerciale

I. Nedepunerea de către reprezentanții sucursalei societății la oficiul registrului comerțului a semnăturilor lor. Consecințe

Legea nr. 31/1990, art. 45

Nerespectarea de către conducătorul sucursalei a obligației prevăzute de art. 45 din Legea nr. 31/1990 de a-și depune semnătura la oficiul registrului comerțului odată cu cererea de înregistrare a mențiunii corespunzătoare numirii sale nu atrage nulitatea actului de numire în calitate de reprezentant al părții ci inopozabilitatea față de terții care nu au cunoscut actul sau faptul pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută de lege.

Decizia nr. 1613 din 13 mai 2008

La data de 17 aprilie 2007, reclamanta S.N.T.F.M. C.F.R. a chemat în judecată pe pârâta S.C. S.I. S.A. București, solicitând ca prin hotărâre judecătorească să fie obligată la plata sumei reprezentând contravaloarea prestațiilor efectuate în temeiul contractului de plată centralizată și reduceri tarifare, actualizată conform indicelui de inflație până la achitare, cu cheltuieli de judecată.

Prin sentința nr. 3779 din 27 iunie 2007, pronunțată de Tribunalul Dolj – Secția comercială în dosarul nr. 8447/63/2007 s-a anulat cererea de chemare în judecată pentru lipsa dovezii calității de reprezentant.

Pentru a hotărî astfel, tribunalul a făcut aplicarea dispozițiilor art. 161 alin. (2) C. proc. civ. și a reținut că acțiunea a fost introdusă

de o persoană care nu are calitatea de reprezentant al societății reclamante. Acțiunea a fost promovată prin directorul general al Sucursalei, M.F., pe baza procurilor judiciare, prin care sunt mandatați generic directorii de sucursale. Or, potrivit certificatelor emise de O.R.C., reprezentantul Sucursalei Craiova este o altă persoană, C.C. Potrivit art. 143² din Legea nr. 31/1990, consiliul de administrație, prin președintele său, reprezintă societatea în raport cu terții și în justiție, iar reprezentanții societății sunt obligați să depună semnăturile lor la registrul comerțului. Întrucât reclamanta nu a cerut înregistrarea acestor mențiuni, nu justifică calitatea de reprezentant a directorului M.F.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel reclamanta S.N.T.F.M. C.F.R. Marfă S.A. - Sucursala Craiova și prin decizia nr. 283 din 22 noiembrie 2007 Curtea de Apel Craiova a admis apelul, a desființat sentința și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut că directorul general al S.N.T.F.M. C.F.R. Marfă S.A. a delegat atribuțiile referitoare la reprezentarea în judecată a societății naționale către directorii sucursalelor București, Craiova, Timișoara, Iași, Cluj, Constanța Ferry – Boat, Brașov, Galați și întrucât de la data de 19 iulie 2004 F.M. deține funcția de director al Sucursalei Craiova, această persoană are calitatea de reprezentant al societății care stă în procesul de față în calitate de reclamant.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs pârâta S.C. S.I. S.A. invocând motivele de recurs prevăzute de art. 304 pct. 7 și 9 C. proc. civ. în temeiul cărora a solicitat admiterea recursului, modificarea deciziei în sensul respingerii apelului declarat de reclamantă.

Din examinarea actelor de la dosar prin prisma motivelor de recurs și a dispozițiilor legale incidente cauzei se apreciază că instanța de apel a pronunțat o hotărâre legală și temeinică care nu poate fi reformată prin recursul declarat de pârâtă. (...)

Motivul de recurs prevăzut de dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ. nu este întemeiat, soluția de admitere a apelului și de desființare a sentinței și trimitere a cauzei spre rejudecare tribunalului potrivit dispozițiilor art. 297 alin. (1) C. proc. civ., ca urmare a respingerii excepției lipsei dovezii calității de reprezentant este pronunțată cu interpretarea și aplicarea corectă a dispozițiilor legale incidente în condițiile în care directorul general al SNTFM CFR Marfă SA, B.E.L., a delegat dreptul de semnare a acțiunii în justiție către direc-

torul Sucursalei Craiova, iar F.M. deținea funcția de director al Sucursalei Craiova, astfel că această persoană face dovada calității de reprezentant.

Instanța de apel în mod legal a dat eficiență juridică procurilor judiciare întrucât acestea au fost emise în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (2) din statutul SNTFM CFR Marfă SA, anexă la Hotărârea de Guvern nr. 582/1998, care prevede că directorul general poate delega o parte din atribuțiile sale directorilor executivi sau oricărei alte persoane din cadrul CFR.

Faptul că în aceste procuri nu este menționat numele directorului nu este de natură a lipsi de efecte juridice aceste acte.

Instanța de apel interpretând dispozițiile art. 45 și art. 50 alin. (1), art. 54 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 a reținut corect că nerespectarea de către conducătorul sucursalei a obligației prevăzute de art. 45 din Legea nr. 31/1990 de a-și depune semnătura la oficiul registrului comerțului odată cu cererea de înregistrare a mențiunii corespunzătoare numirii sale nu atrage nulitatea actului de numire în calitate de reprezentant al părții și că singura sancțiune este inopozabilitatea față de terți care nu au cunoscut actul sau faptul pentru care nu s-a efectuat publicitatea prevăzută de lege.

Instanța de apel a argumentat corect că nu operează nici sancțiunea inopozabilității față de intimată a modificărilor actelor constitutive cu privire la persoana directorului, deoarece după semnarea cererii de chemare în judecată nu se mai poate susține nici necunoașterea persoanei desemnate de către S.N.T.F.M. C.F.R. Marfă S.A. ca reprezentant.

De altfel, această condiție de publicitate a fost îndeplinită conform mențiunii nr. 39298/7 septembrie 2007 a oficiului registrului comerțului.

Așa fiind, Înalta Curte a respins recursul ca nefondat.

2. Protejarea intereselor terților în raporturile cu societatea comercială. Limitele mandatului acordat administratorilor. Dispoziții legale incidente

Legea nr. 31/1990, art. 55

Scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea instituită prin art. 55 din Legea nr. 31/1990 modificată a fost acela de a proteja

interesele terților în raporturile cu societatea comercială, împotriva unor limitări hotărâte de societate în privința puterilor conferite reprezentanților societății.

În acest sens, conform art. 55 alin. (2) din lege, „clauzele actului constitutiv (...) care limitează puterile conferite de lege organelor statutare ale societății sunt inopozabile terților, chiar dacă au fost publicate”.

Decizia nr. 1279 din 27 martie 2008

Prin acțiunea introductivă adresată Tribunalului Cluj la data de 7 februarie 2007, astfel cum a fost precizată, reclamanta S.C. I. S.R.L. a solicitat, în contradictoriu cu pârâta S.C. E.P. S.A., să se constate nulitatea absolută a actului de reziliere nr. 8.2 din 25 mai 2006 cât și a antecontractului de vânzare-cumpărare a unui bun viitor cu nr. 8.1. din 25 mai 2006 și, pe cale de consecință, să se constate valabilitatea antecontractului de construire și a contractului de vânzare-cumpărare a unui bun viitor cu nr. 8 din 20 iulie 2005.

În motivare, reclamanta a susținut că la data de 20 iulie 2005 a încheiat cu pârâta, în calitate de promitentă-vânzător antencontractul cu nr. 8 prin care a dobândit un număr de 2 apartamente situate în imobilul ce urma să se construiască în Cluj Napoca, Str. H. nr. 6. Că la data de 25 mai 2006 părțile au încheiat cele două înscrisuri, denumite – act de reziliere și antecontract de construcție și contract de vânzare-cumpărare a unui bun viitor, acte lovite de nulitate absolută, întrucât administratorul reclamantei și-a depășit atribuțiile sale, astfel cum au fost limitate prin actul adițional la actul constitutiv al S.C. I. S.R.L. cu nr. 10 din 20 martie 2006.

Prin sentința comercială nr. 2842 din data de 22 mai 2007, Tribunalul Comercial Cluj investit cu soluționarea cauzei a respins ca neîntemeiată acțiunea formulată de reclamantă, apreciind că motivele invocate nu întrunesc condițiile nulității absolute, deoarece depășirea puterii administratorului nu este un motiv de nulitate absolută, în sensul unei vătămări grave ce nu se poate înlătura decât prin nulitatea actului.

Apelul declarat de reclamantă împotriva sentinței fondului a fost respins ca nefondat de instanța de control judiciar, Curtea de Apel Cluj – Secția comercială, de contencios administrativ și fiscal prin decizia nr. 174 din data de 12 septembrie 2007.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a reținut din examinarea probatoriilor administrate în cauză și având în vedere motivele de apel formulate, motive care vizau aspecte de netemeinicie și nelegalitate, că la data semnării convențiilor a căror nulitate se solicită, administratorul reclamantului M.S. era numit în funcție, limitele puterii sale nefiind menționate în registrul de publicitate.

În acest context, instanța a apreciat că, contractul de reziliere 8.2/2006 și contractul de vânzare-cumpărare nr. 8.1/2006 semnate de administratorul M.S., persoană îndreptățită să reprezinte societatea în raporturile cu terții și purtând și ștampila societății sunt pe deplin valabile, reclamanta neputând invoca propria culpă constând în neaducerea la cunoștința terților a limitelor mandatului acordat administratorului prin actul adițional la actul constitutiv nr. 10 din 20 martie 2006.

În drept, instanța și-a fundamentat punctul de vedere pe dispozițiile art. 55 alin. (2) din Legea nr. 31/1990 potrivit căroră clauzele actului constitutiv care limitează puterile prevăzute de lege pentru organul executiv, sunt inopozabile terților, chiar dacă au fost publicate.

Împotriva acestei decizii, reclamanta S.C. I. S.R.L. a declarat recurs, la data de 12 noiembrie 2007, în termen legal, solicitând casarea deciziei curții de apel și a sentinței fondului cu trimiterea cauzei spre rejudecare pe fond Tribunalului Comercial Cluj în vederea administrării întregului probator necesar.

În dezvoltarea motivelor de critică, întemeiate în drept pe dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ., recurenta a susținut, în esență, următoarele:

– în raport de prevederile actului adițional care stabilește că administratorii nu pot hotărî separat în situația contractării de credite, vânzării de active cu valoare de peste 20.000 Euro și cumpărării de imobile, utilaje, cu valoare de 10.000 Euro inclusiv, actele încheiate cu privire la reziliere și antecontractul de vânzare-cumpărare de peste 20.000 Euro fiecare, se înscriu în limitările actului adițional;

– pentru încheierea antecontractului nu există hotărârea adunării generale sau a celor doi administratori, iar vătămările aduse societății sunt grave și nu pot fi înlăturate decât prin anularea actelor.

Înalta Curte, examinând decizia atacată în contextul criticilor formulate, constată că recursul promovat de recurenta-pârâtă este nefondat.

Scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea instituită prin art. 55 din Legea nr. 31/1990, modificată, a fost acela de a proteja interesele terților în raporturile cu societatea comercială, împotriva unor limitări hotărâte de societate în privința puterilor conferite reprezentanților societății.

În acest sens, conform art. 55 alin. (2) din lege, „clauzele actului constitutiv (...) care limitează puterile conferite de lege organelor statutare ale societății sunt inopozabile terților, chiar dacă au fost publicate”.

Prin urmare, limitarea puterilor administratorilor de către societatea reclamantă prin actul adițional nr. 10 din 20 martie 2006, act înregistrat la O.R.C., este inopozabil societății pârâte chiar dacă ar fi fost publicat în Monitorul Oficial – astfel încât actele încheiate de administratorul societății cu societatea pârâtă, acte care se înscriu în puterile pe care legea le conferă administratorilor (art. 70, 72, 75 din lege) sunt valide și angajează societatea reclamantă în raport de clauzele convenite.

Absența unei hotărâri a adunării generale a asociațiilor societății reclamante sau a celor doi administratori în legătură cu încheierea actelor ce fac obiectul litigiului de față constituie o chestiune care privește administrarea internă a societății și raporturile dintre administratori cu societatea și asociații și nu are nicio semnificație în raporturile cu terții, raporturi în care administratorul desemnat a acționat în baza prerogativelor conferite de lege pentru această calitate.

3. Indicarea greșită a sediului societății. Nulitate

Legea nr. 31/1990, art. 56

Indicarea greșită a sediului societății nu constituie motiv de nulitate a acesteia, asociații având posibilitatea legală de a cere Oficiului Registrului Comerțului îndreptarea erorii materiale în discuție.

Decizia nr. 1465 din 11 aprilie 2008

Prin cererea înregistrată sub nr. 82/116/2007 la Tribunalul Călărași reclamantii L.M. și L.L. au chemat în judecată pârătii B. S.A. prin lichidator judiciar A.R.A. S.A. și Oficiul Registrului Comerțului de pe

lângă Tribunalul Călărași solicitând ca prin hotărârea ce se va pronunța:

– să se constate nulitatea absolută a S.C. E.S. S.R.L. având ca date de înmatriculare la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Călărași

– să se constate nulitatea absolută a cererii introductive prin care creditoarea B. S.A. prin lichidatorul judiciar a solicitat la Tribunalul Călărași deschiderea procedurii prevăzute de Legea nr. 64/1995 împotriva S.C. E.S. S.R.L.

– să se constate nulitatea absolută a tuturor actelor îndeplinite în dosarul nr. 5/F/2003 al Tribunalului Călărași

Prin sentința comercială nr. 550 din 7 martie 2007 Tribunalul Călărași – Secția Civilă a respins acțiunea formulată de reclamantii L.M. și L.L. în contradictoriu cu pârâții S.C. B. S.A. – Agenția Ialomița prin lichidatori RVA I.S. S.R.L. și S.C. P.W.B. R.-S. IPURL București, S.C. A.R.A S.A. și Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Călărași.

Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că reclamantii au solicitat constatarea nulității absolute a S.C. E.S. S.R.L., ai căror asociați au fost, pentru motivul că sediul nu este corect indicat.

Faptul că sediul S.C. E.S. S.R.L. nu este corect menționat în actele constitutive nu constituie un motiv de nulitate prevăzut ca atare de art. 56 din Legea nr. 31/1990. Menționarea în Registrul Comerțului a blocului C3 în adresa sediului S.C. E.S. S.R.L. s-a făcut chiar la indicația asociaților acesteia, reclamantii în cauză, prin actul adițional autentificat sub nr. 478/25 martie 1997 de care a luat act Judecătoria Călărași prin sentința pronunțată în dosarul nr. 261/S/1997 și la data încheierii actului adițional reclamantii nu au solicitat anularea actului sau îndreptarea erorii privind dispozitivul hotărârii menționate, deși aveau legal această posibilitate. Din contractul de societate și statutul S.C. E.S. S.R.L. rezultă că reclamantii au fost aceia care în calitate de asociați au indicat în modul arătat adresa sediului societății, aceasta constituind în același timp, la momentul respectiv și adresa domiciliului lor. Copia adresei nr. 23736/6 iunie 2005 emisă de Primăria Municipiului Călărași referitoare la inexistența blocului C3 pe str. București nu are relevanță și nici forță probantă mai mare decât aceea a unui act autentic.

Împotriva acestei sentințe comerciale au declarat apel reclamantii, în termen legal, și prin decizia comercială nr. 408 din 27 septembrie 2007 Curtea de Apel București – Secția a VI-a comercială a respins excepția lipsei calității procesuale pasive invocată de intimatul Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Călărași ca neîntemeiată, a respins excepția lipsei calității procesuale active invocată de intimata S.C. B. S.A. prin lichidatorul judiciar, ca neîntemeiată, a respins apelul declarat de apelanții L.L. și L.M. ca nefondat. (...)

Împotriva acestei decizii au declarat recurs reclamantii L.L. și L.M. invocând motivele de recurs prevăzute de art. 304 pct. 6, 7, 8, 9, 10 C. proc. civ.

Recursul este nefondat. (...)

Criticile întemeiate pe dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ. nu sunt fondate.

Potrivit dispozițiilor art. 56 din Legea nr. 31/1990 nulitatea unei societăți înmatriculate în registrul comerțului poate fi declarată de tribunal numai atunci dacă: a) lipsește actul constitutiv sau nu a fost încheiat în formă autentică în situațiile prevăzute la art. 5 alin. (6); b) toți fondatorii au fost, potrivit legii incapabili la data constituirii societății; c) obiectul de activitate al societății este ilicit sau contrar ordinii publice; d) lipsește încheierea judecătorului delegat de înmatriculare a societății; e) lipsește autorizarea legală administrativă de constituire a societății; f) actul constitutiv nu prevede denumirea societății, obiectul său de activitate, aportul asociaților sau capitalul social subscris; g) s-au încălcat dispozițiile legale privind capitalul social minim, subscris și vărsat; h) nu s-a respectat numărul minim de asociați, prevăzut de lege.

Cu privire la capătul de cerere privind constatarea nulității societății comerciale E.S. S.R.L. se apreciază că nu este întemeiat întrucât motivele invocate de reclamantii nu pot fi încadrate în motivele de nulitate prevăzute de articolul 56 din Legea nr. 31/1990.

Ca atare, indicarea greșită a sediului societății nu constituie motiv de nulitate al acesteia, asociații având posibilitatea legală de a cere Oficiului Registrului Comerțului îndreptarea erorii materiale în discuție.

4. Nulitatea în materie societară. Regim juridic. Aplicarea art. 55 lit. a) din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale

Legea nr. 31/1990, art. 56 lit. a)

Legea are în vedere nulitatea societății, iar nu nulitatea actului constitutiv al societății. Nulitatea actului constitutiv reprezintă, în anumite condiții, unul dintre cazurile de nulitate a societății.

Pentru a satisface imperativul respectării dispozițiilor legale privind constituirea societăților comerciale și, în același timp, pentru a proteja interesele asociaților și terților, regimul juridic al declarării nulității societății derogă de la dreptul comun al nulității actelor juridice. Particularitățile nulității societății constau în limitarea cazurilor de nulitate și regimul restrictiv al efectelor nulității.

Decizia nr. 1984 din 5 iunie 2008

Prin acțiunea înregistrată la data de 5 septembrie 2006 reclamanta S.C. P.B. S.A. a chemat în judecată pârâta S.C. P.A. S.A. solicitând ca în baza sentinței ce se va pronunța să se dispună nulitatea actului juridic de subscriere la constituirea societății pârâte a aportului reclamantei reprezentat de C.C., R.M., V.P. și Z., nulitatea parțială a actului constitutiv al pârâtei în privința aportului reclamantei reprezentat de imobilele de mai sus, cu cheltuieli de judecată.

În motivarea cererii reclamanta a arătat că, prin hotărârea A.G.E.A. din 5 noiembrie 1997 s-a luat măsura constituirii de societăți comerciale cu capital privat, prin aportarea unor active turistice la constituirea societăților nou înființate.

Această hotărâre a adunării generale a avut drept scop explicit aprobarea constituirii alături de alte societăți a noii societăți S.C. P.A. SA, în fapt exprimarea explicită a unui consimțământ al persoanei juridice reclamante în privința calității de asociat la societatea pârâtă care se înființează, în privința asumării obligației juridice de aportare și de transfer al dreptului de proprietate asupra bunurilor aportate.

Prin sentința nr. 3435 din 30 octombrie 2002 a Tribunalului Brașov s-a dispus anularea hotărârii A.G.E.A. din 5 noiembrie 1997, aceasta fiind nelegal constituită și, pe cale de consecință, hotărârile adoptate fiind nule.

La data de 2 octombrie 2006 a fost depusă o cerere de intervenție de către B. I. L., în contradictoriu cu reclamanta și pârâta, prin care solicită constatarea nulității absolute parțiale a actului constitutiv al societății pârâte în privința calității de acționar și a aportului reclamantei reprezentat de activele hoteliere arătate, constatarea nulității absolute a actului de transfer al dreptului de proprietate al reclamantei asupra aportului de mai sus către pârâtă, survenit prin actul constitutiv a cărei nulitate parțială se solicită.

Tribunalul Brașov – Secția comercială și de contencios administrativ – prin sentința nr. 2551 din 18 iunie 2007 a respins acțiunea și cererea de intervenție ca nefondate.

În motivarea soluției, instanța de fond a reținut că, în speță, este vorba de un consimțământ al părților în condițiile unui convocator nelegal. (...) S-a mai motivat că, întrucât o nulitate societară care absoarbe o nulitate a actului constitutiv poate fi înlăturată, în aceeași măsură poate fi acoperită și nulitatea actului constitutiv, prin exercitarea ulterioară a drepturilor conferite de calitatea de acționar, în cauză nemaipunându-se astfel problema lipsei consimțământului reclamantei.

Împotriva acestei soluții a promovat apel reclamanta și intervenienta, criticile vizând faptul că instanța de fond a calificat, în mod eronat, nulitățile incidente în privința actului constitutiv ca fiind nulități relative. Lipsa condiției esențiale a consimțământului atrage nulitatea absolută a actului juridic. Nulitatea hotărârii adunării generale consfințită judiciar atrage inexistența consimțământului, situație unanim acceptată ca motiv de nulitate absolută.

Curtea de Apel Brașov – Secția comercială – prin decizia 229 din 18 decembrie 2007 a respins apelul ca nefondat.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de control judiciar a reținut că O.U.G. nr. 32/1997 care a modificat Legea nr. 31/1990 a transpus în dreptul intern Directiva 68/151/CEE, fiind reglementat strict regimul juridic al nulităților în materie societară. Pornind de la această fundamentare, s-a reținut că lipsa consimțământului este o cauză de nulitate de drept comun care nu are eficiență în materie societară, iar la fond s-a apreciat, față de circumstanțele cunoscute că nulitatea reclamată este relativă.

Instanța de apel a mai reținut că lipsește și condiția vătămării interesului public, esențială pentru calificarea ca absolută a unei cauze de nulitate.

Împotriva soluției instanței de apel a declarat recurs reclamanta criticile vizând aspecte de nelegalitate, fiind invocate dispozițiile art. 304 pct. 9 C. proc. civ..

Recursul este nefondat.

Legea societăților comerciale, deși constituie dreptul comun în materia societăților comerciale, este în raport cu dispozițiile dreptului comun o lege specială și, ca orice lege specială, ea nu este doar de strictă interpretare, ci și de aplicare cu prioritate în raport cu dispozițiile din dreptul comun.

Legea are în vedere nulitatea societății, iar nu nulitatea actului constitutiv al societății. Nulitatea actului constitutiv reprezintă, în anumite condiții, unul dintre cazurile de nulitate a societății [art. 56 lit. a) din Legea nr. 31/1990].

Pentru a satisface imperativul respectării dispozițiilor legale privind constituirea societăților comerciale și, în același timp, pentru a proteja interesele asociaților și terților, regimul juridic al declarării nulității societății derogă de la dreptul comun al nulității actelor juridice. Particularitățile nulității societății constau în limitarea cazurilor de nulitate și regimul restrictiv al efectelor nulității.

Discuțiile relative la calificarea nulității invocate sunt lipsite de eficiență juridică, în speță, instanța neavând decât a stabili la situația de fapt expusă de către recurentă și intervenientă norma legală aplicabilă. Or, aceasta așa cum s-a arătat, nu este și nu poate fi decât cea cuprinsă în art. 56 din Legea nr. 31/1990.

De altfel, consimțământul reclamantei-recurente a fost valabil exprimat la data la care asociații din S.C. P.A. S.A. au convenit constituirea societății intime și aporturile lor la capitalul social. Potrivit principiilor dreptului comun, motivele de nelegalitate trebuie să existe la data constituirii societății. Or, nu aceasta este situația în speță; la data constituirii societății, consimțământul a fost dat în mod valabil, manifestarea de voință fiind dincolo de orice îndoială pentru contractanți.

5. Nulitatea contractului de societate. Neretroactivitate

Legea nr. 31/1990, art. 58

Nulitatea contractelor de societate și dizolvarea celor două societăți echivalează cu nulitatea societății însăși, iar regimul juridic al declarării nulității este prevăzut de dispoziții legale speciale, dispoziții ce prevăd că nulitatea nu retroactivează, ci produce efecte numai pentru viitor, potrivit art. 58 din Legea nr. 31/1990.

Decizia nr. 1545 din 8 mai 2008

Prin acțiunea introductivă, înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța, reclamanta S.C. T.M.N. S.A. a chemat în judecată pe pârâtele S.C. U.T. & T. S.R.L. și S.C. B. S.R.L., solicitând ca, prin hotărârea ce se va pronunța, să se constate existența dreptului său de proprietate asupra unor active.

În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat că societatea a fost constituită în baza Legii nr. 15/1990 și a Hotărârii Guvernului nr. 1041/1990, iar prin Ordinul Ministrului Turismului a fost stabilită lista imobilelor care fac parte din patrimoniul său, listă în care se regăesc toate imobilele enumerate în petitul cererii introductive de instanță.

Totodată, a susținut reclamanta că în anul 1992, a participat la constituirea celor două societăți, S.C. U.T. & T. S.R.L. și S.C. B. S.R.L., participarea sa fiind prevăzută prin acte constitutive autentificate.

A mai susținut reclamanta că la constituirea celor două societăți pârâte a transmis numai dreptul de folosință asupra activelor sus menționate și nu dreptul de proprietate, astfel cum rezultă din interpretarea dispozițiilor art. 13 din actele constitutive.

În ceea ce privește nulitatea actelor constitutive ale societății, reclamanta a susținut că se impune a se face distincție între nulitatea actului constitutiv și nulitatea societății, cele două concepte beneficiind de reglementări distincte și chiar și în situația transmiterii dreptului de proprietate asupra activelor litigioase, având în vedere caracterul nulității, acest drept a revenit în patrimoniul reclamantei.

La data de 6.09.2006, BRD – G.S.G. a formulat cerere de intervenție în interes propriu și în interesul pârâtelor.

Prin sentința nr. 962/COM din 14 februarie 2007, Tribunalul Constanța – Secția comercială a respins ca nefondată acțiunea introductivă formulată de reclamanta S.C. T.M.N. S.A. și a admis cererea de intervenție în interes propriu formulată de intervenienta BRD – G.S.G.

Pentru a hotărî astfel, instanța a reținut că cele două societăți pârâte au fost înființate în anul 1992, iar din actele constitutive ale acestora rezultă că reclamanta a participat la capitalul social al celor două societăți comerciale cu un aport în natură constând în activele indicate în cererea de chemare în judecată. Totodată, instanța de fond a reținut că prin sentințele nr. 199, respectiv 200 din 22 aprilie 1998 ale Tribunalului Constanța – Secția comercială, s-a dispus dizolvarea celor două societăți pârâte, ca o consecință a nulității contractelor de societate.

În ceea ce privește nulitatea contractelor de societate, respectiv nulitatea societăților, potrivit Legii nr. 31/1990, efectele nulității se produc pentru viitor, iar nu retroactiv, ca mijloc de protecție a terților de bună-credință. Prin urmare, bunurile litigioase nu au reintrat în patrimoniul reclamantei care le-a aportat, în acest sens fiind și dispozițiile art. 59 din Legea nr. 31/1990, ci au rămas în componența capitalului social al celor două societăți, până la data încheierii lichidării.

Împotriva sentinței nr. 962/COM din 14 februarie 2007, reclamanta a formulat apel.

Prin decizia nr. 153/COM din 28 iunie 2007, Curtea de Apel Constanța – Secția comercială, maritimă și fluvială, contencios administrativ și fiscal a respins ca nefondat apelul reclamantei. Curtea a mai constatat că nu poate fi primită critica ce vizează nulitatea contractelor de societate, cu motivarea că nulitatea contractelor echivalează cu nulitatea societății însăși, urmând a se aplica regulile specifice prevăzute de Legea nr. 31/1990, în sensul că societatea nelegal constituită își păstrează personalitatea juridică pentru operațiunile lichidării, până la terminarea acestora. Prin urmare, bunurile aportate în natură rămân în componența capitalului social al societății până la data încheierii procedurii lichidării, putând fi urmărite de creditorii societății, în acest sens fiind și dispozițiile art. 59 din Legea nr. 31/1990.

Împotriva acestei decizii a declarat recurs reclamanta și în temeiul dispozițiilor art. 304 pct. 9 C. proc. civ., a solicitat modificarea deciziei recurate și, pe fond, admiterea acțiunii în constatare astfel cum a fost formulată.

Recursul este nefondat. (...)

În ceea ce privește nulitatea contractelor de societate și dizolvarea celor două societăți, aceasta echivalează cu nulitatea societății însăși, iar regimul juridic al declarării nulității este prevăzut de dispoziții legale speciale, dispoziții ce prevăd că nulitatea nu retroactivează, ci produce efecte numai pentru viitor, potrivit art. 58 din Legea nr. 31/1990.

Prin urmare, în mod just au reținut instanțele că bunurile litigioase au intrat în patrimoniul societăților nou înființate și se află și în prezent în patrimoniul acestora, în acest sens fiind și dispozițiile art. 59 din Legea nr. 31/1990.

Pentru considerentele înfățișate, în temeiul dispozițiilor art. 312 alin. (1) C. proc. civ., Înalta Curte a respins recursul ca nefondat.

II. Funcționarea societăților comerciale

6. Răspunderea administratorului. Introducerea acțiunii după încetarea mandatului

Legea nr. 31/1990, art. 70

Legea nr. 31/1990 a societăților comerciale, reglementând și răspunderea administratorilor, își propune să protejeze interesele asociaților și implicit ale societății, instituind prezumția răspunderii organelor de conducere ale societății comerciale – în speță a administratorului – chiar după încetarea mandatului acestora, fie prin ajungere la termen, fie prin cesionarea părților sociale aflate în societate pentru actele și faptele prejudiciabile aduse societății pe timpul exercitării mandatului, în condițiile art. 70 și urm. din lege.

Decizia nr. 1603 din 13 mai 2008

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoreii Bacău reclamantul V.D, în contradictoriu cu pârâții O.M., O.I.D., C.C., C.D., S.C. L.C. S.R.L. și S.C., a solicitat instanței ca prin hotărârea ce o va pronunța să constate nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare autentificat și la Biroul Notarului Public S.Șt.U., repunerea părților în situația anterioară, nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare autentificat la Birou Notar Public M.L., repunerea părților în situația anterioară și obligarea părților la plata cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii se arată că în baza primului contract de vânzare-cumpărare pârâta S.C. a înstrăinat garsoniera din strada M.H. nr. 2 declarând că este asociat unic al S.C. L.C. S.R.L., deși în realitate ea, ca și reclamantul, era asociat în cote egale iar reclamantul avea calitatea de administrator al societății și, ca atare vânzarea s-a făcut de un neproprietar, fără mandat expres din partea celui alt asociat și administrator al societății.

Mai arată reclamantul că, în ceea ce privește al doilea contract de vânzare -cumpărare, acesta a fost încheiat cu fraudă la lege, în timpul litigiului, de pârâții O.M. și O.E. în favoarea pârâților C., tocmai pentru a nu fi puși în situația anterioară.

Tribunalul Bacău, Secția comercială și de contencios administrativ, prin sentința nr. 89 din 2 martie 2007 a admis excepțiile lipsei calității procesuale active, a lipsei de interes și, pe cale de consecință a respins acțiunea pentru lipsa calității procesuale active.

Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamantul V.D. și pârâta S.C. L.C. S.R.L. Bacău, criticând-o pentru nelegalitate și netemeinicie.

Apelantul reclamant a susținut că, în mod greșit s-au admis cele două excepții întrucât, față de obiectul său, acțiunea putea fi promovată de oricine, iar pe de altă parte el, în calitate de fost asociat al S.C. L.C. S.R.L., are un drept de creanță față de societate pentru partea ce îi revenea din imobilul înstrăinat.

Apelanta pârâtă a susținut, de asemenea, că cele două excepții au fost admise în mod greșit întrucât la data încheierii primului contract reclamantul avea calitatea de administrator al societății și este posibilă o acțiune în răspunderea sa pentru imobilul ieșit din patrimoniul societății.

În urma admiterii acțiunii imobilul s-ar fi întors în patrimoniul societății iar reclamantul ar fi putut solicita contravaloarea părților sociale.

A mai precizat apelanta pârâtă că, având interes, reclamantul are și calitate procesuală activă întrucât, la data primei înstrăinări, era administratorul societății.

Curtea de Apel Bacău, Secția comercială de contencios administrativ și fiscal, prin decizia nr. 102 din 25 septembrie 2007, a respins ca nefondate ambele apeluri, instanța de control judiciar reținând, în esență, că instanța de fond a pronunțat o soluție legală și temeinică sub aspectul celor două excepții invocate de părți.

Împotriva acestei decizii au declarat recurs reclamantul V.D. și pârâta S.C. L.C. S.R.L. Bacău, criticând-o pentru nelegalitate.

Înalta Curte, examinând decizia recurată prin prisma criticilor formulate, constată că recursurile sunt întemeiate, pentru motivele ce se vor arăta.

La data încheierii primului contract de vânzare-cumpărare reclamantul își exercita funcția de administrator, mandatul acestuia încetând la data încheierii actului adițional nr. 2 la Statutul societății, autentificat sub nr. 991 din 25 iunie 2003 – aspecte corect reținute de ambele instanțe.

Legea nr. 31/1990 a societăților comerciale, reglementând și răspunderea administratorilor, își propune să protejeze interesele asociaților și implicit ale societății, instituind prezumția răspunderii organelor de conducere ale societății comerciale – în speță a administratorului – chiar după încetarea mandatului acestora, fie prin ajungere la termen, fie prin cesionarea părților sociale deținute în societate pentru actele și faptele prejudiciabile aduse societății pe timpul exercitării mandatului, în condițiile art. 70 și urm. din evocatul act normativ.

Rezultă, așadar, că o acțiune în răspunderea administratorului justifică, din partea reclamantului un interes legitim, actual, personal și direct în promovarea acțiunii în constatarea nulității celor două contracte de vânzare-cumpărare.

Așadar, cum reclamantul a dovedit un interes în promovarea acțiunii el s-a și legitimat procesual.

Pentru aceste motive, Înalta Curte a admis ambele recursuri, a casat decizia recurată și sentința apelată și a trimis cauza tribunalului pentru judecarea pe fond a acțiunii.

7. Administratorul care transmite altei persoane dreptul de a reprezenta societatea. Răspundere solidară

Societatea nu poate invoca culpa propriului administrator sau a reprezentantului acestuia solicitând desființarea contractului încheiat în baza mandatului dat, ci poate antrena răspunderea acestor persoane pentru eventualele pagube produse societății.

Decizia nr. 2006 din 6 iunie 2008

Reclamanta S.C. C.M. S.R.L. a solicitat prin acțiunea introductivă, în contradictoriu cu pârâta S.C. S.I. S.R.L., constatarea nulității absolute a contractului nr. 1 din 9 ianuarie 2006 încheiat cu pârâta precum și a actelor adiționale nr. 1 și 2 încheiate în baza contractului și, pe cale de consecință, obligarea pârâtei la stornarea facturilor fiscale emise la 8 februarie 2005 și 1 martie 2006, în baza contractului a cărui nulitate se solicită.

În motivare, reclamanta a susținut că la încheierea contractului și a actelor adiționale s-au comis erori cu privire la semnarea acestora de către reprezentantul său legal, în sensul că semnatarul actelor – R.M. – nu este administratorul societății reclamante, ci directorul stației locale, neavând capacitatea de a angaja societatea.

Prin sentința comercială nr. 814/COM din data de 19 aprilie 2007, Tribunalul Bihor – Secția comercială a respins ca nefondată acțiunea formulată de reclamantă.

Pentru a hotărî astfel, tribunalul a reținut din examinarea înscrisurilor depuse că atât contractul cât și actele adiționale au fost încheiate de directorul general al stației locale din cadrul societății reclamante, în limitele fișei postului și în temeiul relațiilor de încredere statornicite între părți ca urmare a derulării unor relații comerciale frecvente între acestea, reprezentarea societății reclamante fiind convențională conform clauzei 9 din contract.

Apelul declarat de reclamantă împotriva acestei sentințe a fost respins ca nefondat de Curtea de Apel Oradea – Secția comercială prin decizia nr. 154 din 30 octombrie 2007. (...)

Referitor la calitatea persoanei care a semnat contractul din partea reclamantei, instanța confirmă situația de fapt și dezlegarea dată de judecătorul fondului, apreciind că directorul stației locale a acționat în baza unui mandat tacit cu puteri depline.

La data de 10 decembrie 2007, reclamanta S.C. C.M. S.R.L. a declarat recurs, în termen legal, împotriva deciziei date în apel, solicitând casarea hotărârii cu trimiterea cauzei spre o nouă judecată în apel.

Recurenta a invocat în susținerea apelului motivele de nelegalitate, prevăzute de art. 304 pct. 5 C. proc. civ. și art. 304 pct. 9 C. proc. civ.

Cu privire la lipsa de temei legal a hotărârii, intimata a arătat că dispozițiile art. 384 din codul comercial impun concluzia instanței cu privire la existența mandatului tacit dat prepusului.

Este de necontestat că, în cauză, contractul a cărui nulitate absolută se cere a se constata încheiat la 9 ianuarie 2006 a fost semnat din partea societății beneficiare de directorul general purtând ștampila societății. Potrivit clauzei înscrise la art. 9 din contract fiecare parte semnatară „garantează că este persoana autorizată pentru semnarea acestuia...”.

Această declarație expresă a semnatarului contractului constituie dovada mandatului primit de la societate de a o angaja în relațiile comerciale ce fac obiectul contractului, știut fiind că potrivit dispozițiilor art. 1532 C. com. mandatul poate fi expres sau tacit, iar primirea mandatului poate să rezulte din executarea lui din partea mandatarului. Dispozițiile speciale din codul comercial cu privire la mandat, mai prevăd că (art. 374) mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandantului.

În sfârșit, mai trebuie precizat, cu referire la dispozițiile speciale din Legea nr. 31/1990 republicată referitoare la funcționarea societăților comerciale (Titlul III), că administratorul care fără drept transmite altei persoane dreptul de a reprezenta societatea, răspunde solidar cu aceasta pentru eventualele pagube produse societății. Altfel spus, societatea nu poate invoca culpa propriului administrator sau a reprezentantului acestuia solicitând desființarea contractului încheiat în baza mandatului dat, ci poate antrena răspunderea acestor persoane pentru eventualele pagube produse societății.

Așa fiind, constatând că motivele de nelegalitate invocate nu subzistă, Înalta Curte în temeiul art. 312 alin. (1) C. proc. civ. a respins recursul ca nefondat.

8. Antrenarea răspunderii administratorului în solidar cu societatea comercială

Legea nr. 31/1990, art. 72
C. com., art. 42

Nu se poate răsfrânge asupra administratorului – persoană fizică – al unei societăți comerciale calitatea de comerciant a acesteia din urmă, administratorul reprezentând societatea în relațiile cu terții și angajând față de aceștia, după caz, răspunderea societății, el răspunzând față de societate pentru prejudiciul eventual produs prin depășirea puterilor date prin contractul de mandat încheiat sau prin neîndeplinirea corespunzătoare a aceluși mandat, ori a obligațiilor ce-i revin din dispozițiile Legii nr. 31/1990.

Decizia nr. 1246 din 27 martie 2008

Prin acțiunea înregistrată la 19 iulie 2005 reclamantul B.S. cheamă în judecată pe pârâta S.C. M. S.R.L. prin reprezentantul ei legal B.T.R.I. solicitând instanței ca prin hotărârea ce se va pronunța să dispună rezoluțiunea contractului încheiat între părți și restituirea prestațiilor efectuate, cu cheltuieli de judecată.

Prin precizarea la acțiune, reclamantul arată că înțelege să solicite rezoluțiunea convenției verbale nenumite încheiată cu pârâta prin reprezentantul acesteia și obligarea pârâtei la restituirea autoturismului, fără a primi în schimb contraprestație, motivat de faptul că acest autoturism a fost achiziționat integral cu banii proveniți de la reclamant.

Prin cererea de întregire a acțiunii din 4 noiembrie 2005 reclamantul cheamă în judecată și pe pârâatul B.T.R.I.

Prin sentința civilă nr. 183 din 13 ianuarie 2006 Judecătoria Slatina admite excepția necompetenței materiale a judecătoriei invocată din oficiu și declină competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului Olt, reținând natura comercială a pricinii.

Prin sentința nr. 324 din 10 mai 2006 Tribunalul Olt – Secția comercială și de contencios administrativ admite acțiunea reclaman-

tului, dispune rezoluțiunea convenției încheiate cu pârâtul B.T.R.I. și obligă pârâtii în solidar să restituie reclamantului autoturismul în litigiu sau contravaloarea acestuia, reținând, pentru a decide astfel, că în virtutea principiului consensualismului convenția verbală nenumită a produs efecte juridice, autoturismul în litigiu intrând în patrimoniul societății fără achitarea prețului și fără ca pârâtul să-și îndeplinească obligațiile, în sensul asocierii reclamantului, astfel că sunt incidente dispozițiile art. 1020-1021 C. civ. potrivit cărora se admite rezoluțiunea convenției și restituirea prestațiilor reciproce, precum și că neîncheindu-se un act constitutiv de societate comercială valabil și nici o vânzare, intrarea autoturismului în patrimoniul pârâtei fără achitarea prețului este o îmbogățire fără justă cauză, situație ce impune aplicarea dispozițiilor art. 998-999 C. civ. și restituirea, în speță fiind incidente și dispozițiile art. 42 C. com. vizând solidaritatea codebitorilor în obligațiunile comerciale.

Apelul declarat de pârâți împotriva sentinței primei instanțe a fost respins de Curtea de Apel Craiova – Secția comercială prin decizia nr. 146 din 6 iunie 2007.

Împotriva deciziei de mai sus și a sentinței primei instanțe pârâtii declară recurs solicitând, cu invocarea motivelor prevăzute de art. 304 pct. 7,8 și 9 C. proc. civ., admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și trimiterea cauzei spre o nouă judecată, sau – în subsidiar – modificarea deciziei recurate, cu cheltuieli de judecată.

Recursul este fondat.

Din actele și lucrările dosarului se constată că instanța de apel, confirmând soluția instanței de fond, a făcut o greșită aplicare a dispozițiilor art. 42 C. com. obligând în solidar pe recurenții pârâți la restituirea autoturismului în litigiu sau a contravaloării acestuia, ignorând că nu se poate răsfrânge asupra administratorului – persoană fizică – al unei societăți comerciale calitatea de comerciant a acesteia din urmă, administratorul reprezentând societatea în relațiile cu terții și angajând față de aceștia, după caz, răspunderea societății, el răspunzând față de societate pentru prejudiciul eventual produs prin depășirea puterilor date prin contractul de mandat încheiat, sau prin neîndeplinirea corespunzătoare a aceluși mandat, ori a obligațiilor ce-i revin din dispozițiile Legii nr. 31/1990.

În speță, nu a rezultat că administratorul este el însuși comerciant și că și-a asumat – în această calitate – vreo obligație comercială